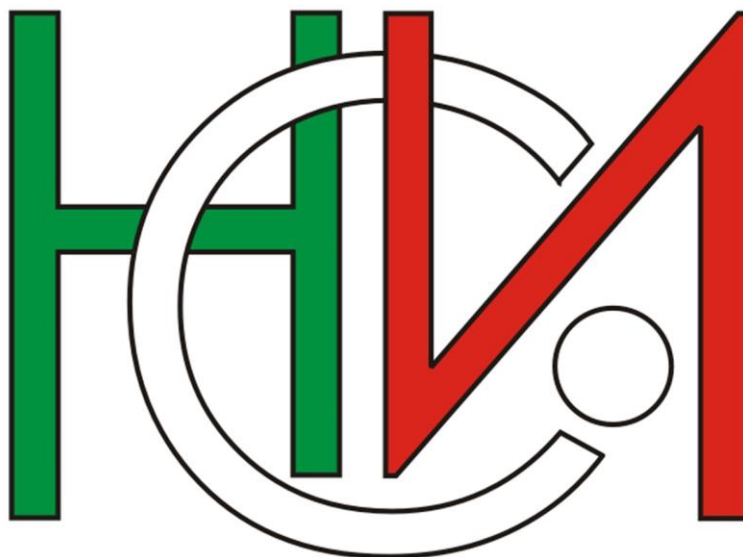

Цялостна предварителна оценка на въздействието на
проект на Закон за преброяване на населението и
жилищния фонд 2021 г.

НАЦИОНАЛЕН СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ
NATIONAL STATISTICAL INSTITUTE

Август 2018 г.,

Гр. София

LAFIT
CONSULTING

Цялостната предварително оценка на въздействието е изготвена от
консултантска компания Ла Фит ООД, в изпълнение на договор №РД-08-56/11.06.2018г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ	6
1. ОПИСАНИЕ НА ПРОБЛЕМА ИЛИ ВЪПРОСИТЕ, КОИТО СЕ УРЕЖДАТ С ПРОЕКТА НА НОРМАТИВЕН АКТ:	6
2. АНАЛИЗ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ.....	11
2.1 ПРЕДВАРИТЕЛНО ПЛАНИРАНЕ НА КОНСУЛТАЦИИТЕ И ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ.....	11
2.2 ГРУПИРАНЕ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ.....	15
2.3 ИЗГОТВЯНЕ НА КОНСУЛТАЦИОНЕН ДОКУМЕНТ	15
2.4 МЕТОДИ НА КОНСУЛТАЦИИ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ.....	23
2.5 ИЗБОР И ПРИЛАГАНЕ НА КОНСУЛТАЦИОННА ПРОЦЕДУРА.....	23
3. ПОСОЧВАНЕ НА ЦЕЛИТЕ, КОИТО СЕ ПОСТАВЯТ ПРИ РЕГУЛИРАНЕТО НА ОБЩЕСТВЕНИТЕ ОТНОШЕНИЯ С ПРОЕКТА НА НОРМАТИВЕН АКТ, ПО КОНКРЕТЕН И ИЗМЕРИМ НАЧИН, С ВРЕМЕВИ ГРАФИК ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ.....	25
4. ИЗБРОЯВАНЕ И ОПИСАНИЕ НА ВЪЗМОЖНИТЕ ВАРИАНТИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЗАЛОЖЕНИТЕ ЦЕЛИ, КАКТО И ОПИСАНИЕ НА ВАРИАНТА "БЕЗ ДЕЙСТВИЕ"	26
5. КОЛИЧЕСТВЕНА И КАЧЕСТВЕНА ИЗМЕРЕНИЕ НА ВСИЧКИ ЗНАЧИТЕЛНИ ИКОНОМИЧЕСКИ И/ИЛИ СОЦИАЛНИ, И/ИЛИ ЕКОЛОГИЧНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ НАЙ-МАЛКО ЗА СЛЕДВАЩИТЕ ТРИ ГОДИНИ, ВОДЕЩИ ДО РАЗХОДИ И ПОЛЗИ, ВКЛЮЧИТЕЛНО ДИРЕКТНИ, ЗА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ, ЗА ОТДЕЛНИ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛНИ СЕКТОРИ И/ИЛИ ГРУПИ ПРЕДПРИЯТИЯ - ЗА ЕДНА ГОДИНА, В ЛЕВОВЕ И/ИЛИ В ДРУГИ МЕРНИ ЕДИНИЦИ, ПОЗВОЛЯВАЩИ СЪПОСТАВЯНЕ ЗА ВСЕКИ ВАРИАНТ ПО Т. 4.....	27
6. ПРОМЯНАТА НА АДМИНИСТРАТИВНАТА ТЕЖЕСТ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ ЗА ВСЕКИ ОТ ВАРИАНТИТЕ ПО Т. 4, ВКЛЮЧИТЕЛНО В СЛУЧАЙ НА НОВИ РЕГУЛАТОРНИ РЕЖИМИ И РЕГИСТРИ;	29
7. ОПИСАНИЕ НА НЕГАТИВНИТЕ (РАЗХОДИТЕ) И ПОЛОЖИТЕЛНИТЕ (ПОЛЗИТЕ) ВЪЗДЕЙСТВИЯ ЗА ВСЯКА ОТ ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ, ЗА ВСЕКИ ОТ ВАРИАНТИТЕ ПО Т. 4	30
8. СРАВНЕНИЕ НА ВАРИАНТИТЕ ВЪЗ ОСНОВА НА ИЗЧИСЛЕНИЯТА И ДАННИТЕ ПО Т. 5 - 7	35
9. ОБОБЩЕНИЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ ПО РАЗДЕЛ V, ВКЛЮЧИТЕЛНО НА ОСНОВНИТЕ ВЪПРОСИ, ПРИЕТИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ И ОБОСНОВКА ЗА НЕПРИЕТИТЕ СТАНОВИЩА И ПРЕДЛОЖЕНИЯ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ.....	36
10. ПРЕПОРЪЧИТЕЛЕН ВАРИАНТ И ОБОСНОВКА КЪМ НЕГО ВЪЗ ОСНОВА НА СРАВНЕНИЕТО НА ВАРИАНТИТЕ	39
11. ПРЕПОРЪЧИТЕЛЕН СРОК ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО	39
12. ВСЯКА ЦЯЛОСТНА ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ИЗСЛЕДВА ВАРИАНТИТЕ ЗА ПОТЕНЦИАЛНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ МСП.....	39
13. ИЗТОЧНИЦИ.....	40
14. ПРИЛОЖЕНИЯ.....	40

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ЕКАТТЕ	Единния класификатор на административно-териториалните и териториални единици
ЕС	Европейски съюз
ЗПНЖФ	Закон за преброяване на населението и жилищния фонд
МС	Министерски съвет
Регламент (ЕО) № 763/2008	Регламент (ЕО) № 763/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008 година относно преброяването на населението и жилищния фонд
Регламент (ЕС) 2017/712	Регламент (ЕС) 2017/712 на Комисията от 20 април 2017 година за определяне на референтната година и програмата за статистическите данни и за метаданните за преброяването на населението и жилищния фонд, както е предвидено в Регламент (ЕО) № 763/2008 на Европейския парламент и на Съвета
Регламент за изпълнение (ЕС) 2017/543	Регламент за изпълнение (ЕС) 2017/543 на Комисията от 22 март 2017 година за определяне на правила за прилагане на Регламент (ЕО) № 763/2008 на Европейския парламент и на Съвета относно преброяването на населението и жилищния фонд по отношение на техническите спецификации на темите и на техните разбивки
Регламент (ЕО) 223/2009	Регламент (ЕО) № 223/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2009 година относно европейската статистика и за отмяна на Регламент (ЕО, Евратом) № 1101/2008 за предоставянето на поверителна статистическа информация на Статистическата служба на Европейските общности, на Регламент (ЕО) № 322/97 на Съвета относно статистиката на Общността и на Решение 89/382/ЕИО, Евратом на Съвета за създаване на

	Статистически програмен комитет на Европейските общности
Регламент (ЕС) 2015/759	Регламент (ЕС) 2015/759 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2015 година за изменение на Регламент (ЕО) № 223/2009 относно европейската статистика
ЗСт	Закон за статистиката

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

<u>Таблица №1</u>	<i>Пряко засегнати заинтересовани страни от Закон за преброяване на населението и жилищния фонд 2021</i>
<u>Таблица №2</u>	<i>Непряко засегнати заинтересовани страни от Закон за преброяване на населението и жилищния фонд 2021</i>
<u>Таблица №3</u>	<i>Заинтересовани страни и потребители на информация, свързани със Закон за преброяване на населението и жилищния фонд 2021</i>

ВЪВЕДЕНИЕ

Изготвянето на настоящата цялостна предварителна оценка на въздействието е възложено от Националния статистически институт на консултантска компания Ла Фит ООД, с договор №РД-08-56/11.06.2018 г.

В близо 140-годишната история на статистиката на България са проведени 17 преброявания на населението (първото е от 1880 г., а последното – от 2011 г.). Периодичността на преброяванията (с малки изключения) е около 10 години. Следващото (18-то поред) преброяване на населението е планирано за 2021 г. В тази връзка настоящата оценка на въздействието включва:

- обосноваване на необходимостта от държавна намеса;
- дефиниране на набор от варианти на действие;
- установяване на очакваните регулаторни последици (въздействия);
- сравняване на алтернативните варианти на действие;
- препоръчване на вариант на действие.

1. ОПИСАНИЕ НА ПРОБЛЕМА ИЛИ ВЪПРОСИТЕ, КОИТО СЕ УРЕЖДАТ С ПРОЕКТА НА НОРМАТИВЕН АКТ:

Европейската комисия се нуждае от наличието на достатъчно надеждни, детайлни и сравними данни за населението и основните семейни, социални, икономически и жилищни характеристики на лицата за определяне на регионалните и социалните политики и политиките в областта на околната среда, влияещи върху конкретни сектори на Общността. На Комисията е необходима също така подробна информация относно жилищния фонд в подкрепа на различни дейности на Общността, като например насърчаването на социалното включване и мониторинга на социалното сближаване на регионално равнище или опазването на околната среда и насърчаването на енергийната ефективност.

С цел осигуряване на необходимата информация при разработването на политиките, на европейско ниво се прилага следното законодателство:

- Регламент (ЕО) № 763/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008 година относно преброяването на населението и жилищния фонд;
- Регламент за изпълнение (ЕС) 2017/543 на Комисията от 22 март 2017 година за определяне на правила за прилагане на Регламент (ЕО) № 763/2008 на Европейския парламент и на Съвета относно преброяването на населението и жилищния фонд по отношение на техническите спецификации на темите и на техните разбивки;
- Регламент (ЕС) 2017/712 на Комисията от 20 април 2017 година за определяне на референтната година и програмата за статистическите данни и за метаданните за преброяването на населението и жилищния фонд, както е предвидено в Регламент (ЕО) № 763/2008 на Европейския парламент и на Съвета;
- Регламент за изпълнение (ЕС) 2017/881 на Комисията от 23 май 2017 година за прилагане на Регламент (ЕО) № 763/2008 на Европейския парламент и на Съвета

относно преброяването на населението и жилищния фонд по отношение на условията и структурата на докладите за качеството и техническия формат за предаването на данни, и за изменение на Регламент (ЕС) № 1151/2010.

Република България като страна-членка на Европейския съюз е длъжна да прилага пряко разпоредбите на тези регламенти.

С Регламент (ЕО) № 763/2008 са установени общите правила за представяне на изчерпателни данни за населението и жилищния фонд, като са определени обектите и единиците на наблюдение. Съгласно чл. 3 от този регламент страната ни трябва да предаде на Комисията данни за населението, покриващи определени демографски, социални и икономически характеристики на лица, семейства и домакинства, както и за жилищния фонд на национално, регионално и местно равнище, както са посочени в приложението на регламента. Информацията за обектите и единиците за наблюдение е определена в Регламент за изпълнение (ЕС) 2017/543.

Съгласно Регламент (ЕС) 2017/712 Република България трябва да проведе преброяване на населението и жилищния фонд през 2021 година, като сама определи референтната дата за данните за преброяването на населението и жилищния фонд, които трябва да бъдат предадени на Комисията (ЕВРОСТАТ). С цел да се осигури съпоставимост на данните от провежданите в държавите членки преброявания на населението и жилищния фонд и да се даде възможност за извършване на надеждни сравнения на равнището на Съюза, програмата следва да бъде еднаква във всички държави членки.

Съгласно чл. 4 от Регламент (ЕО) № 763/2008 държавите-членки могат да базират статистиките на различни информационни източници, по-специално:

- а) конвенционални преброявания;
- б) преброявания, базирани на регистрите;
- в) комбинация от конвенционални преброявания и извадкови изследвания;
- г) комбинация от преброявания, базирани на регистрите, и извадкови изследвания;
- д) комбинация от преброявания, базирани на регистрите, и конвенционални преброявания;
- е) комбинация от преброявания, базирани на регистрите, извадкови изследвания и конвенционални преброявания;
- ж) подходящи изследвания с ротационни извадки (текущо преброяване).

България трябва да избере методите, чрез които да се събере надеждна и достоверна информация, която да представи на Комисията.

Организирането и провеждането на преброяването през 2021 година не трябва да се приема като чисто статистическа дейност. Преброяванията винаги са обслужвали информационните потребности на широк кръг от специалисти във и извън управлението, които в своята дейност се нуждаят от богата и точна демографска и социална информация за вземане на управленски решения и разработване на стратегии и конкретни национални и регионални икономически и социални политики и политики

по опазване на околната среда. Затова е необходимо да се определят допълнителни признаци на единиците, за които да се събира информация по време на преброяването както и обществено значими теми, които да бъдат изследвани чрез представителни (извадкови) изследвания успоредно с преброяването.

Съгласно Европейското законодателство страните членки трябва да проведат изчерпателни преброявания на населението и жилищния фонд. Съгласно чл. 18 от Закона за статистиката изчерпателните преброявания на населението и жилищния фонд се извършват по силата на отделен закон. Следователно за осъществяване на предвиденото преброяване трябва да бъде приет Закон за преброяване на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 година.

Предлаганият законопроект урежда подготовката, организацията и провеждането на преброяването през 2021 година. Със закона се установят общите правила за събиране, обработване и разпространение на данни за населението и жилищния фонд, получени от преброяването.

Законопроектът определя референтната дата (критичният момент), към която ще се отнасят събраните по време на преброяването данни за лицата, жилищата и сградите, във връзка с което бяха обсъдени следните варианти:

- Вариант 1 - януари - февруари 2021 г. и приключва в 20,00 ч. на 10 февруари 2021 година.
- Вариант 2 - май - юни 2021 година.
- Вариант 3 - ноември - декември 2021 година.

След проведените обсъждания и анализ на аргументите за и против всеки един от предложените три варианта за референтна дата (критичен момент) на преброяването, участниците се обединиха около следното:

При вариант 1: 2020 година е годината, в която не се предвиждат редовни избори. Всички пряко ангажирани в процеса по подготовка и провеждане на преброяването ще могат да направят предварителната подготовка без съпътстващи допълнителни натоварвания, които поставят в риск качеството на преброителния процес. Като риск се отчитат евентуалните лоши метеорологични условия и недостъпност до част от населените места. Ончитайки тези аргументи, вариант 1 е подходящ.

При вариант 2: Метеорологичните условия са благоприятни. Риск е струпването на много празнични и почивни дни през месец май, което повишава мобилността на населението. На-същественият риск е провеждането на редовни избори за народни представители. Общинските и областните администрации са ангажирани пряко с преброяването на населението и жилищния фонд. Обемът от дейности, който съпътства изборния процес и преброителния процес е непосилен за ограничения човешки ресурс в администрацията. Поради тези аргументи, вариант 2 не е приемлив.

При вариант 3: Също има риск от лоши метеорологични условия. Струпването на коледните и новогодишни празници през месец декември повишава мобилността на населението. През този период се очаква да бъдат насрочени редовни избори за президент и вицепрезидент. В случай на провеждането им в два тура, този период се очаква да бъде изключително натоварен за общинските и областни администрации. Отчитайки тези аргументи, вариант 3 не е подходящ.

При сравняването на обсъжданите варианти, беше избрана датата 22 януари 2021 година.

Законопроектът регламентира задължението за участие на населението в преброяването през 2021 година и участието на органите на преброяването.

В законопроекта са посочени обектите на наблюдение при преброяването - физически лица, жилищни сгради и жилища, както и данните за тези обекти, съобразени с Регламент (ЕО) № 763/2008. Законопроектът урежда информацията за тези обекти, съгласно изискванията на Регламент за изпълнение (ЕС) 2017/543.

Освен информацията, която е задължителна съгласно Европейското законодателство, за национални цели ще се събира следната допълнителна информация:

- По отношение на лицата - етнокултурни характеристики, степен на намалена работоспособност/ вид и степен на увреждане и др.
- По отношение на жилищата/сградите – енергийна ефективност, наличие на предмети за дълготрайна употреба и други.

Съобразена е разпоредбата на чл. 21, ал. 2 от Закона за статистиката за доброволно предоставяне на информацията относно етническата принадлежност, вероизповеданието, здравето състояние, личния живот, философските и политическите възгледи.

В законопроекта са определени съпътстващи преброяването извадкови статистически изследвания относно:

- раждаемост и репродуктивно поведение на населението;
- миграция и миграционно поведение на населението;
- бюджет на времето.

Законопроектът предвижда необходимите данни за преброяването да се събират непосредствено от физическите лица - обект на преброяването, както и от административни източници, когато е необходимо. Въведено е задължение за органите на публичната и местната власт, поддържащи информационни системи, административни и публични регистри и други източници на информация създадени на основание на закон, да предоставят безплатно на Националния статистически институт наличните индивидуални данни и метаданни за тях, необходими за целите на преброяването. Същото задължение е уредено и по отношение на юридически субекти, които поддържат информационни системи и регистри в изпълнение на правомощия от името на публичната или местната власт, на основание на нормативен акт. Необходимите данни за лицата и жилищата, обект на наблюдение ще се събират чрез

преброителни карти и преброител или по интернет чрез попълване на електронен формуляр, а данните за жилищните сгради - чрез преброителни карти и преброител.

Законопроектът регламентира органите на преброяването, пряко ангажирани с подготовката, организацията и провеждането на преброяването, като посочва техния състав и функции, права и задължения – Национален статистически институт, Централна комисия по преброяването, териториални статистически бюра, областни преброителни комисии, общински и районни преброителни комисии, контролбори и преброители. За преброяване на определени категории лица ще се използват преброители, определени от съответните институции, под чиято юрисдикция се намират към референтната дата.

По отношение реда и начина на провеждане на преброяването са регламентирани пробното преброяване, предварителен обход на терен за инвентаризация на жилищните сгради и адресите, изготвянето на преброителните списъци, районирането на страната на контролни райони и преброителни участъци, както и самото преброяване. Установени са часовете на посещение в жилищата от страна на преброителите и контролборите – от 8.00 до 20.00 часа, както и служебните карти, с които ще се легитимират. Предвидено е съдействие от страна на управителите или председателите на управителните съвети на сградите в режим на етажна собственост, както и от страна на регионалните структури на Министерството на вътрешните работи при изпълнение на задълженията на преброителите.

В законопроекта ясно е определена политиката по опазване поверителността на данните, достъпа до информация и разпространението на крайните резултати в съответствие с националното и европейското законодателство. Събираните по време на преброяването индивидуални данни са статистическа тайна и могат да се използват само за статистически цели. Индивидуалните данни, получени за целите на преброяването, не могат да се ползват като доказателства пред органите на изпълнителната и съдебната власт. Детайлно са уредени обстоятелствата за предоставяне на статистическа информация от преброяването.

Законопроектът регламентира осигуряването на средствата, необходими за подготовката, организацията, провеждането, обработката и публикуването на резултатите от преброяването.

Неизпълнението на определените от закона задължения за обектите и органите на преброяването е обвързано с административно наказателни разпоредби, като е уредена процедурата по установяване и налагане на санкциите.

С цел гарантиране навременността, изчерпателността, обхвата и качеството на събраната информация, законопроектът създава законово основание за приемане от страна на Централната комисия по преброяването на Програма на преброяването, представяща целта, задачите, основните характеристики, периода, принципите и етапите на провеждане на преброяването.

Със законопроекта се въвежда временен мораториум върху изменението на административно териториалните и териториални единици в Република България за определен период от време до приключване на преброяването, за да се осигури надеждност на данните.

2. АНАЛИЗ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ

2.1 Предварително планиране на консултациите и идентифициране на заинтересованите страни

Целта на предварителното планиране е да бъдат идентифицирани заинтересованите страни като се планират консултациите спрямо техния интерес. При определяне на интереса, са взети предвид няколко съществени **индикатори**:

- Власт и статус - политически, социален и икономически;
- Контрол над стратегически ресурси и решения;
- Неформално влияние;
- Степен на организираност (организирани и неорганизирани в НПО-та в частна и в обществена полза);
- Властови взаимоотношения с други заинтересовани страни;
- Значение за изхода и успеха на оценката на въздействието.

Заинтересованите страни са разпределени като пряко засегнати, непряко засегнати и потребители на информация от Закон за преброяване на населението и жилищния фонд 2021г.

Таблица №1 Пряко засегнати заинтересовани страни от Закон за преброяване на населението и жилищния фонд 2021

№	Пряко засегнати страни	Обосновка/забележка
1	Български и чуждестранни граждани	Обект на преброяването.
2	Национален статистически институт	Основен координиращ орган.
3	Териториални статистически бюра	Второстепенни координиращи органи.
4	Преброители	Извършители на преброяването на населението, сградния и жилищния фонд на страната.
5	Контрольори	Контролират дейността на преброителите.
6	Придружаващи лица	Придружават преброителите в труднодостъпни или специфични райони.
7	Общински и районни администрации, Сдружение на общините (НСОРБ)	Участват в общинските преброителни комисии – 265 и в етапите на пробното преброяване, районирането на страната и същинското преброяване. Осигуряват достъп до институции предоставящи социални услуги.

№	Пряко засегнати страни	Обосновка/забележка
8	Областни администрации	Участват в областните преброителни комисии – 28.
9	Министерство на вътрешните работи	Преброяват временно задържани лица. Съдействат на органите на преброяването при изпълнение на техните задължения.
10	Министерство на външните работи	Съдействат за преброяването на лицата от дипломатическите мисии и консулските служби на България местонамиращи се в чужбина.
11	Държавна агенция за бежанците	Преброяват лицата, търсещи убежище, намиращи се в центрове за настаняване към критичния момент.
12	Министерство на здравеопазването	Преброяват лицата, намиращи се в здравни заведения към критичния момент, вкл. ДМСГД – домове за медико-социални грижи за деца.
13	Министерство на образованието	Съдействат за преброяването на лица в специализирани институции – Възпитателните училища – интернати, Социално-педагогическите интернати, ученици със сензорни увреждания и нужда от настаняване в общежития.
14	Министерство на правосъдието/ГДИН	Участие в преброяване на лицата в местата за лишаване от свобода - затворите, затворническите общежития от открит и закрит тип, поправителни домове за непълнолетни лица.

Таблица №2 Непряко засегнати заинтересовани страни от Закон за преброяване на населението и жилищния фонд 2021

№	Непряко засегнати страни	Обосновка/забележка
1	Национален статистически институт	Осигурява данни за преброяване 2011, бизнес регистър, ЕКАТТЕ, ИС Демография, изследване на новопостроените и съборени жилищни сгради.
2	Общински администрации	Осигуряват и актуализират данни за сградния и жилищния фонд и адресите в общината.
3	Главна дирекция ГРАО, МРРБ	Осигуряват данни за населението, класификатора на локализационните единици.
4	Агенция по геодезия, картография и кадастър, МРРБ	Осигуряват пространствена информация за районирането.
5	Министерство на земеделието и храните	Осигуряват актуална цифрова ортофото карта на Република България за районирането.
6	Районни здравни инспекции и НЦОЗА	Осигуряват данни от поддържаните от тях регистри.
7	Министерство на образованието	Осигуряват данни от поддържаните от тях регистри.

№	Непряко засегнати страни	Обосновка/забележка
8	Национална агенция по приходите	Осигуряват данни от поддържаните от тях регистри.
9	Национален осигурителен институт	Осигуряват данни от поддържаните от тях регистри.
10	Агенция по заетостта	Осигуряват данни от поддържаните от тях регистри.
11	Министерство на вътрешните работи	Идентифициране на лица с влязла в сила наказателна мярка, кандидати за преброители и контрольори.
12	Агенция за хората с увреждания	Осигуряват данни от поддържаните от тях регистри.
13	Агенция за социално подпомагане, МТСП	Осигуряват данни от поддържаните от тях регистри.
14	Други държатели на данни (Български пощи, доставчици на комунални услуги и др.)	Осигуряват данни от поддържаните от тях регистри.
15	Домоуправители и сдружения на етажната собственост	Домоуправителите оказват съдействие при преброяване на жилищния фонд.
16	Кметства и кметски наместници	Оказват съдействие по етапите на преброяването.
17	Места за настаняване (хотели и други)	Съдействат за преброяването на временно присъстващи и обитаеми жилища в хотелите.

Таблица №3 Заинтересовани страни и потребители на информация, свързани със Закон за преброяване на населението и жилищния фонд 2021

№	Заинтересовани страни и потребители на информация	Обосновка/забележка
1	Национален статистически институт	Различни отдели на НСИ.
2	Европейска Комисия	Потребители със специфичен достъп до информация, определен чрез законодателството на ЕО.
3	Организации и сдружения (местни и чуждестранни)	Браншови организации, местни сдружения, международни статистически институции, органи на ЕС, органи на ООН, международни общностни и други организации.
4	Публична администрация	Всички министерства и държавни агенции.
5	Президентска институция	Президентът може да налага вето над проекти на закони. Заинтересована страна за прием/отказ на Законопроект.
6	Народно събрание и	Комисии, съвети и други.

№	Заинтересовани страни и потребители на информация	Обосновка/забележка
	административни структури, отчитащи дейността си пред НС	
7	Неправителствени организации	НПО-та в обществена и НПО-та в частна полза.
8	Местни органи на управление	Общински и районни администрации, кметства и други.
9	Граждани	Български и чуждестранни ползватели на данни.
10	Бизнес	Местен и чуждестранен. Използват информация за бизнес развитие.
11	Изследователи (местни и чуждестранни)	Потребители със специфичен достъп до информация за научно-изследователска дейност.
12	Академични среди (местни и чуждестранни)	Учебни и научни заведения, преподаватели и учаци. Потребители със специфичен достъп до информация за научно-изследователска дейност.
13	Медии (местни и чуждестранни)	Информирание на обществото.
14	Органи на правораздавателната власт	Съдилища, съдии и други (обжалване на ОП). Ползват информацията за планиране на дейността си.
15	Национален съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси	Разработват политики, основани на информацията.
16	Национален съвет по демографска политика	Разработват политики, основани на информацията.
17	Националният съвет на религиозните общности в България	Разработват политики, основани на информацията.
18	Дирекция вероизповеданията	Разработват политики и ползват информация.

Резултат

Показателите, по които са идентифицирани ключовите групи заинтересовани страни са:

- **Необходимост от включване**
- **Степен на участие**

2.2 Групиране на заинтересовани страни

Заинтересованите страни бяха групирани в пет групи спрямо индикаторите за влияние/интерес:

- Група I „Граждани и потребители“ - заинтересовани страни, които бяха информирани чрез публикувания онлайн Консултационен документ.
- Група II „Органи на преброяването“ - заинтересовани страни, които участваха в регионални срещи и онлайн анкети.
- Група III „Административни структури“ - заинтересовани страни, за които се проведеха две работни срещи с:
 - Група „Административни данни“ – администрации, които предоставят административни данни с цел ползване на наличната информация в администрацията.
 - Група „Преброяване на определени категории лица“ – с цел прецизиране на проекта на Закон за преброяване на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г. с оглед на преброяване на определени категории лица.
- Група IV „Други заинтересовани“ - администрации, с които е необходима по-добра координация и съгласуваност. На включените в тази група администрация са изпратени уведомителни писма. На Държавната агенция за електронно управление, Комисията за защита на личните данни и Централната избирателна комисия са изпратени съгласувателни писма поради техните специфични функции.
- Група V „Медии“ - представители на медиите бяха информирани за предстоящите консултации по подготовка на Закон за преброяването и концепция към него, чрез провеждане на информационна среща в София и две срещи с регионални медии в гр. Пловдив и гр. Велико Търново.
- Изготвяне на консултационен документ

2.3 Изготвяне на консултационен документ

Консултационния документ е изготвен съгласно Приложение №3, чл. 26 от Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието.

1. ОСНОВНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА КОНСУЛТАЦИЯТА

1.1. Въведение:

Националният статистически институт организира обществени консултации по концепцията на Законопроект за преброяване на населението и жилищния фонд 2021 година.

Република България като държава - членка на Европейския съюз, е задължена съгласно Регламент (ЕО) № 763/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008 г. относно преброяването на населението и жилищния фонд да приложи пряко разпоредбите му и да проведе преброяване на населението и жилищния фонд.

Съгласно Регламент (ЕС) 2017/712 на Комисията за определяне на референтната година и програмата за статистическите данни и за метаданните за преброяването на населението и жилищния фонд Република България трябва да проведе преброяване на населението и жилищния фонд през 2021 година. Съгласно същия Регламент до края на 2019 г. държавите членки трябва да докладват на Комисията (ЕВРОСТАТ) избраната от тях референтна дата на преброяването.

Изчерпателното преброяване на населението и жилищния фонд трябва да бъде уредено с отделен закон съгласно разпоредбата на чл. 18 от Закона за статистиката.

Целта на преброяването е да осигури надеждна, изчерпателна и достатъчно детайлизирана по административно-териториални и териториални единици информация за населението и жилищния фонд в страната. Преброяването ще предостави данни за броя и структурата на населението по пол, възраст, образование, икономическа активност, професия, икономическа дейност и други демографски, социално-икономически и етнокултурни признаци. Преброяването ще осигури и информация за броя и основните характеристики на сградния и жилищния фонд в страната, както и за жилищните условия на населението.

Чрез преброяванията се осигуряват информационно потребностите на широк кръг от специалисти във и извън управлението, които в своята дейност се нуждаят от точна, изчерпателна и актуална демографска и социална информация за вземане на управленски решения и разработване на стратегии и конкретни национални и регионални икономически и социални политики и политики по опазване на околната среда.

Преброяването е най-голямото изчерпателно статистическо изследване, в което пряко е ангажиран не само Националният статистически институт, но са ангажирани и други ведомства, организации и органи на местното управление.

1.2. Цели на консултацията:

Чрез обществената консултация се канят всички заинтересовани страни да дадат становища и коментари по концепцията на Законопроекта за преброяване на населението и жилищния фонд през 2021 година. Концепцията съдържа нормативни предложения за:

- методите за събиране на данни;
- обхвата на изследването - обект и единици на наблюдение;
- данните, които се събират за единиците на наблюдение;
- доброволни въпроси;
- извадкови изследвания, съпътстващи преброяването;
- задължителното участие на населението;
- етапите, органите на преброяване и техните задължения;
- поверителността на данните и опазване на тайната;
- финансирането на преброяването;
- административно-наказателните разпоредби.

1.3. Консултацияен процес:

Обществената консултация се открива за 30 дни, като стартира на **9 юли 2018 година**. Методите на консултации са идентифицирани, както следва:

- публикуване на консултацияния документ на www.nsi.bg и www.strategy.bg
- работни срещи с фокус групи;
- регионални (работни) срещи;
- онлайн анкети;
- изпращане на уведомителни писма;
- информационна среща с представители на медиите.

Всички заинтересовани страни могат да направят предложения чрез:

- **Портал за обществени консултации** - възможност за публикуване на коментари (изисква се регистрация)
- **Пощенска кутия** - Census2021@nsi.bg

За въпроси или при необходимост от допълнителна информация лице за контакт: Магдалена Костова, тел.: 02 9857 411, моб. тел.: 0882600018.

След приключването на обществената консултация получените предложения ще бъдат отразени в справка, която ще бъде публикувана на Портала за обществени консултации.

1.4. Релевантни документи и нормативни актове:

- 1.4.1. [Регламент \(ЕО\) № 763/2008](#) на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008 г. **относно преброяването на населението и жилищния фонд.**
- 1.4.2. [Регламент за изпълнение \(ЕС\) 2017/543](#) на Комисията от 22 март 2017 г. за определяне на правила за прилагане на Регламент (ЕО) № 763/2008 на Европейския парламент и на Съвета относно преброяването на

населението и жилищния фонд по отношение на техническите спецификации на темите и на техните разбивки.

- 1.4.3. [Регламент \(ЕС\) 2017/712](#) на Комисията от 20 април 2017 г. за определяне на референтната година и програмата за статистическите данни и за метаданните за преброяването на населението и жилищния фонд, както е предвидено в Регламент (ЕО) № 763/2008 на Европейския парламент и на Съвета.
- 1.4.4. [Регламент за изпълнение \(ЕС\) 2017/881](#) на Комисията от 23 май 2017 г. за прилагане на Регламент (ЕО) № 763/2008 на Европейския парламент и на Съвета относно преброяването на населението и жилищния фонд по отношение на условията и структурата на докладите за качеството и техническия формат за предаването на данни и за изменение на Регламент (ЕС) № 1151/2010.
- 1.4.5. [Регламент \(ЕС\) 2016/679](#) на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните). **Дерогации за статистически цели** - чл. 5, параграф 1, т. „б“ и т. „д“; чл. 9, параграф 2, т. „й“; чл. 14, параграф 5, т. „б“; чл. 17, параграф 3, т. „г“; чл. 21, параграф 6; чл. 89, параграфи 1 до 4.
- 1.4.6. [Закон за статистиката.](#)
- 1.4.7. [Закон за защита на личните данни.](#)
- 1.4.8. [Закон за електронното управление.](#)
- 1.4.9. [Принципи и препоръки за преброяване на населението и жилищния фонд](#) на Статистическата комисия на ООН.
- 1.4.10. [Препоръки за Преброяване на населението и жилищния фонд 2020](#) на Икономическата комисия на ООН за Европа, Конференция на европейските статистики.

2. ОПИСАНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО (КОНЦЕПЦИЯ)

Законопроектът има за цел да уреди подготовката, организацията и провеждането на преброяването през 2021 година. Със закона следва да се установят общите правила за събиране, обработване и разпространение на данни за населението и жилищния фонд, получени от преброяването.

Законопроектът следва да определи референтната дата (критичният момент), към която ще се отнасят събраните по време на преброяването данни за лицата, жилищата и сградите.

Законопроектът следва да регламентира задължението за участие на населението в преброяването през 2021 г. и да осигури участието на органите на преброяването.

В изпълнение на чл. 3 от Регламент (ЕО) № 763/2008 държавите членки предават на Комисията (ЕВРОСТАТ) данни за населението по определени демографски, социални и икономически характеристики на лицата, семействата и домакинствата, както и за жилищния фонд на национално, регионално и местно равнище. Следователно законопроектът следва да регламентира обектите на наблюдение при преброяването (физически лица, жилищни сгради и жилища), както и данните за тези обекти.

С цел да се осигури съпоставимост на данните от провежданите в държавите членки преброявания на населението и жилищния фонд и да се даде възможност за извършване на надеждни сравнения на равнището на Европейския съюз програмата за статистическите данни и метаданни следва да бъде еднаква във всички държави членки, т.е. законопроектът трябва да урежда информацията за обектите, изисквана съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) 2017/543 на Комисията от 22 март 2017 година.

В законопроекта е необходимо да се регламентира информацията, която ще се събира за национални цели и не е включена в европейското законодателство.

Законопроектът следва да определи органите на преброяването, пряко ангажирани с подготовката, организацията и провеждането на преброяването, като посочи техния състав и функции, права и задължения - Национален статистически институт, Централна комисия по преброяването, териториални статистически бюра, областни преброителни комисии, общински преброителни комисии, контролори и преброители. За преброяване на определени категории лица ще се използват преброители, определени от съответните институции, под чиято юрисдикция се намират към референтната дата.

По отношение на реда и начина на провеждане на преброяването следва да се регламентират и определят методите за събиране на необходимата информация от физическите лица - обект на преброяването, и от административни източници. Необходимо е да се уредят основните етапи на преброяването - райониране, пробно преброяване, преброяване и т.н.

Държавните органи и органите, поддържащи административни регистри и информационни системи, предвидени в закон, следва да бъдат задължени да предоставят безплатно на Националния статистически институт събраните при тях индивидуални данни, необходими за провеждане на преброяването. Необходимо е да се предвиди разширяване на възможностите за използване на информация и от частни държатели на данни.

В законопроекта следва ясно да се определи политиката по опазване на поверителността на данните, достъпа до информация и разпространението на крайните резултати в съответствие с националното и европейското законодателство.

Законопроектът следва да регламентира осигуряването на средствата,

необходими за подготовката, организацията, провеждането, обработката и публикуването на резултатите от преброяването.

Неизпълнението на определените от закона задължения за обектите и органите на преброяването следва да бъде обвързано с административно-наказателни разпоредби, като се уреди процедурата по установяване и налагане на санкциите.

С цел гарантиране на навременността, изчерпателността, обхвата и качеството на събраната информация законопроектът ще създаде законово основание за приемане на Програма на преброяването, представяща целта, задачите, основните характеристики, периода, принципите и етапите на провеждане на преброяването.

3. ЕЛЕМЕНТИ ОТ БЪДЕЩИЯ ЗАКОНОПРОЕКТ, ВЪРХУ КОИТО Е МАЛКО ВЕРОЯТНО ДА НАСТЪПЯТ ПРОМЕНИ СЛЕД ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ

- Обекти и единици на наблюдение - дефинирани в съответствие с информацията, която страната трябва да предостави на Комисията съгласно *Регламент (ЕО) № 763/2008*.
- Информацията за обектите и единиците на преброяване, изисквана задължително съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) 2017/543.
- Методологични въпроси свързани с основните етапи на провеждане на преброяването (пробно преброяване, райониране, контролни преброявания), разработването на инструментариума и други свързани с прилагането на Регламент за изпълнение (ЕС) 2017/881 на Комисията по отношение на условията и структурата на докладите за качеството и техническия формат за предаването на данни.

4. ВЪПРОСИ ЗА ОБСЪЖДАНЕ

- **По отношение на референтната дата на преброяването.**

Да се определи референтната дата (критичният момент) на преброяването.

Референтната дата (критичният момент) на преброяването е датата, към която се отнасят данните за лицата, жилищата и сградите, събрани по време на преброяването.

Вариант 1: дата през януари или февруари (преди изборите за народни представители). Недостатъци: неблагоприятни метеорологични условия, по-кратка светла част на деня, натрупване на почивни дни и мобилност на населението.

Вариант 2: дата през май (след изборите за народни представители). Недостатъци: натрупване на почивни дни и мобилност на населението.

Вариант 3: дата през ноември (след изборите за президент и вицепрезидент на Република България). Недостатъци: неблагоприятни метеорологични условия, по-кратка светла част на деня,

Периодът за подготовка и провеждане на преброяването трябва да бъде съобразен с подготовката и провеждането на изборите за народни представители и президент и вицепрезидент през 2021 г. с оглед на ангажиментите на общинските администрации в изборния и преброителния процес.

➤ **По отношение на информация, която ще се събира по време на преброяването.**

Да се определят допълнителни признаци на единиците, за които да се събира информация по време на преброяването:

- По отношение на лицата - етнокултурни характеристики, степен на намалена работоспособност/вид и степен на увреждане и други;
- По отношение на жилищата/сградите - енергийна ефективност, наличие на предмети за дълготрайна употреба и други.

Да се определят общественозначими теми, които да бъдат изследвани чрез представителни (извадкови изследвания) успоредно с преброяването - миграция и миграционно поведение, раждаемост и репродуктивно поведение или други.

➤ **По отношение на методите за събиране на данни.**

Да се използват ли различни методи на събиране на данни като: персонално интервю с хартиен въпросник и преброител, самоанкетирание с помощта на уеб-базирано приложение в интернет (електронно преброяване), персонално интервю с помощта на преносимо устройство (таблет или друго „смарт“ устройство) и преброител?

➤ **По отношение на източниците на информация**

Да се определи източникът или комбинацията от източници на данни, които ще бъдат използвани за осигуряване на необходимата информация. Съгласно Регламент (ЕО) № 763/2008 държавите членки могат сами да определят източника или комбинация от източници от следните:

- конвенционално преброяване (с преброителна карта);
- преброяване, базирано на регистри;
- комбинация от конвенционално преброяване и извадкови изследвания;
- комбинация от преброяване, базирано на регистри, и извадкови изследвания;
- комбинация от преброяване, базирано на регистри, и конвенционално преброяване;
- комбинация от преброяване, базирано на регистри, извадкови изследвания и конвенционално преброяване;
- подходящи изследвания с ротационни извадки (текущо преброяване).

Да се обсъдят възможностите за осигуряване на достъп и използване на данни от частни държатели на данни - информацията ще се използва като подпомагаща различните етапи на преброяването, а не като основен източник.

➤ **По отношение на органите на преброяването**

Има ли нужда от допълване на предвидените в концепцията органи на преброяването?

- Национален статистически институт;
- Териториални статистически бюра;
- Централна комисия по преброяването;
- Областни преброителни комисии;
- Общински преброителни комисии;
- Преброители;
- Контрольори;
- Придружители.

Какъв да бъде съставът и редът за назначаване на органите на преброяването, както и техните функции?

Необходимо ли е във функциите на Централната преброителна комисия да се предвиди възможност с решение на комисията да се регламентира създаването на временни преброителни пунктове, при необходимост.

➤ **По отношение на реда и начина на провеждане на преброяването**

Определяне на техническите аспекти на работата на терен - достъп до обектите на наблюдение, времеви пояс на наблюдение, легитимация на преброителите и контрольорите и други.

- Как да се осигури съдействие за достъп на преброителите до обектите на наблюдение?
- В какъв времеви пояс в рамките на деня преброителите да могат да посещават обектите на наблюдение?
- Как преброителите следва да се легитимират при посещение?

➤ **По отношение на поверителността на данните и опазване на тайната**

Въпроси, свързани с поверителността на данните, получавани от респондентите, административни и други източници, както и поверителността на изходните данни от преброяването.

При избор на електронно преброяване като метод за събиране на данни какви персонални идентификатори или лични данни трябва да бъдат използвани при регистрация?

➤ **По отношение на достъпа до изходните данни от преброяването**

Въпроси, свързани с навременността и достъпа до изходните данни (резултати) от преброяването.

➤ **По отношение на финансирането на всички етапи от преброяването**

Установяване на необходимите средства за подготовката, организацията, провеждането, обработката и публикуването на резултатите от преброяването.

➤ **По отношение на административно-наказателните разпоредби**

Определяне на процедурите по установяване на нарушения, налагане и размер на глоби, включително определяне на органите, изпълняващи административно-наказателните разпоредби.

➤ **Други**

Въвеждане на временен мораториум върху административно-териториалните изменения и измененията в Класификатора на локализационните единици за определен период от време до референтната дата (критичния момент) на преброяването.

Преброяването на населението се извършва по предварително изготвени списъци с адреси базирани на Единния класификатор на административно-териториалните и териториални единици (ЕКАТТЕ) и Класификатора на локализационните единици. Всички административни промени след изготвянето на преброителните списъци с адреси ще затруднят коректното обвързване на събраната информация и забавят обобщаването и публикуването на резултатите.

5. ДОКУМЕНТИ, СЪПЪТСТВАЩИ КОНСУЛТАЦИЯТА

Не е приложимо.

2.4 Методи на консултации със заинтересованите страни

Методите на консултации са идентифицирани както следва:

- Онлайн публикуване на консултацияния документ на www.nsi.bg и www.strategy.bg.
- Работни срещи с фокус групи;
- Регионални (работни) срещи;
- Онлайн анкети;
- Изпращане на уведомителни писма;
- Изпращане на съгласувателно писмо;
- Информационни срещи.

2.5 Избор и прилагане на консултацияна процедура

За работата със заинтересованите страни е изготвен план, съобразен с интересите на всяка от идентифицираните групи, съгласно **Приложение 2.1: Комуникационен план**.

Графика за провеждане на консултациите и подходящият метод по групи заинтересовани страни е отразен в **Приложение 2.2: График за провеждане на консултациите със заинтересованите страни**.

Група I – Чрез портала за обществени консултации и пощенската кутия на НСИ, са направили предложения 11 участника (виж. Приложение №10: *Справка за отразяване на постъпилите предложения от обществените консултации*).

Група II - за преброителите и контролорите от група II, се изготви онлайн анкетно проучване. Изпратени бяха 1043 покани, от които отговориха 408 участника. Целта на онлайн анкетата беше да се проучи опита на участниците в предходни преброявания. Резултатите от проведеното проучване са представени в **Приложение 8** Графично изобразяване на резултатите от онлайн проучването. **Приложения 8.1** е образеца на онлайн анкета за преброители и контролори, а **Приложение 8.2** са електронно попълнените анкети.

Беше проведена работна среща с Централно управление на НСИ, на която се представи концепцията за Закон за преброяване на населението и жилищния фонд през 2021г. (**Приложение №8.3** Проведена среща за обсъждане на концепцията на проект на бъдещия закон за Преброяване 2021)

Бяха проведени три регионални срещи в гр. Пловдив (среща 1) на 13.07.2018г., гр. Велико Търново (среща 2) на 23.07.2018г. и гр.София (среща 3) на 27.07.2018 година. На проведените срещи присъстваха представители на Национален статистически институт, Териториални статистически бюра, Преброители, Контролори, Придружаващи лица, Общински и районни администрации, Сдружение на общините (НСОРБ), Областни администрации (**Приложения 9.1 и 9.3 и 9.7** присъствени списъци). На срещите се представи Консултацияния документ, като всички участници изразиха мнение по въпросите за консултации в него (**Приложения 9.2, 9.4 и 9.8** Становища на участниците).

Група III - беше разпределена в две под групи, а именно – Администрации, които са ангажирани за преброяване на определени категории лица и администрации, които са администратори на данни. Консултациите с тези групи бяха проведени по време на 2 работни срещи в гр. София, НСИ на 26.07.2018 година. Първата среща беше насочена към консултиране с администрации, които ще имат ангажимент по преброяване на определени категории лица. (**Приложение №9.5** Присъствен списък). Втората среща беше насочена към консултиране с администрации, които ще осигуряват данни от поддържаните от тях регистри за нуждите на преброяването. (**Приложение №9.6** Присъствен списък)

Всички проведени срещи с **Група II** и **Група III** с отразени предложения, коментари и бележки са обобщени в **Приложение №9** Обобщена справка с изразените становища.

Група IV – включва администрации, с които е необходимо да бъде направена добра координация и комуникация, да бъдат запознати с предстоящите ангажименти по изготвяне на законопроект за преброяването на населението и жилищния фонд през 2021г. и произтичащите от него бъдещи ангажименти за администрациите. Уведомителните писма са изпратени от ръководството на НСИ, като целта е да бъдат определени лица за контакт от всяка администрация, идентифицирана като заинтересована. Във връзка с функциите на държавната агенция за електронно управление, Комисията за защита на личните данни и Централната избирателна комисия бяха изпратени съгласувателни писма.

Група V – Началото на консултацияния процес започна с първата среща с медиите на 9.07.2018 година. Целта на срещата беше да бъдат запознати и привлечени като партньори средствата за масово осведомяване. С помощта на медиите достигнахме до гражданите, които

бяха информирани за целите на предстоящото преброяване. В информационна среща участваха представители на националните телевизии и централните печатни издания.

3. ПОСОЧВАНЕ НА ЦЕЛИТЕ, КОИТО СЕ ПОСТАВЯТ ПРИ РЕГУЛИРАНЕТО НА ОБЩЕСТВЕНИТЕ ОТНОШЕНИЯ С ПРОЕКТА НА НОРМАТИВЕН АКТ, ПО КОНКРЕТЕН И ИЗМЕРИМ НАЧИН, С ВРЕМЕВИ ГРАФИК ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ

Основната цел на закона е да осигури събирането, обработката и предоставянето на актуална, достоверна, изчерпателна и подробна статистическа информация в три основни направления:

- брой на населението и размери на жилищния фонд в Република България (общо за страната и по административно-териториални единици);
- състав на населението по пол, възраст, образование, икономическа активност и други демографски и етнокултурни признаци;
- характеристики на жилищния фонд в страната.

С детайлната регламентация на подготовката, организацията и провеждането на преброяването през 2021 година се цели събиране на информация за 100% от населението на страната и за 100% от жилищата.

Същинското преброяване ще продължи 25 дни – 10 дни за преброяването по интернет чрез попълване на електронен формуляр и 15 дни за посещение на домакинствата, сградите и жилищата от преброители. Прогнозите са минимум 50 на сто от населението да се преброят електронно. Доклад за провеждането на преброяването и основни резултати от него ще бъде внесен в МС до края на 2021 година от председателя на НСИ.

Чрез законопроекта, който регламентира преброяването през 2021 година, ще се осигури надеждна, изчерпателна и достатъчно детайлизирана по административно-териториални и териториални единици информация за населението и жилищния фонд в страната. Преброяването ще предостави данни за броя и структурата на населението по пол, възраст, образование, икономическа активност, професия, икономическа дейност и други демографски, социалноикономически и етнокултурни признаци. Преброяването ще осигури и информация за броя и основните характеристики на сградния и жилищен фонд в страната, както и за жилищните условия на населението.

Като предостави събраните данни на Европейската комисия (ЕВРОСТАТ) България ще изпълни своето задължение на европейско ниво и ще осигури надеждна информация, необходима за определяне на регионалните и социалните политики и политиките в областта на околната среда, влияещи върху конкретни сектори на Общността.

Осигуряването на надеждни, детайлни и сравними данни за населението и основните демографски, социални, икономически характеристики на лицата, предоставени на българското правителство ще са основа за вземане на информирани управленски решения и разработване на стратегии и конкретни национални и регионални икономически и социални политики и политики по опазване на околната

среда. Подробната информация относно жилищния фонд и жилищните условия на населението ще е в подкрепа на различни дейности, като например насърчаването на социалното включване и мониторинга на социалното сближаване, както и насърчаването на енергийната ефективност.

При спазване на политиката по опазване поверителността на данните, достъпа до информация и разпространението на крайните резултати в съответствие с националното и европейското законодателство, анонимизирани индивидуални данни ще могат да се предоставят за научни цели.

4. ИЗБОРЯВАНЕ И ОПИСАНИЕ НА ВЪЗМОЖНИТЕ ВАРИАНТИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЗАЛОЖЕНИТЕ ЦЕЛИ, КАКТО И ОПИСАНИЕ НА ВАРИАНТА "БЕЗ ДЕЙСТВИЕ"

За постигане на набелязаните цели има различни варианти на действие. В тази връзка представяме:

- широката листа от варианти на действие;
- най-обещаващите варианти на действие;
- основните характеристики на избраните варианти на действие.

4.1. Широка листа на вариантите на действие

Широката листа от варианти на действие включва:

- не се прави нищо (без действие);
- изготвяне на оценки въз основа на данни от предходното преброяване на населението и жилищния фонд;
- изготвяне на оценки въз основа на данни от ИС „Демография“ и изследвания на Националния статистически институт (НСИ);
- изготвяне на оценки въз основа на данни от административните регистри;
- приемане на Закон за преброяване на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г., който дава възможност за преброяване по интернет чрез попълване на електронен формуляр (комбинация от преброяване чрез попълване на преброителна карта от потребител и преброяване по интернет чрез попълване на електронен формуляр);
- приемане на Закон за преброяване на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г., който не дава възможност за преброяване по интернет чрез попълване на електронен формуляр (100% преброяване чрез попълване на преброителна карта от преброител);
- приемане на Закон за преброяване на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г., който не дава възможност за преброяване чрез попълване на преброителна карта от преброител (100% преброяване по интернет чрез попълване на електронен формуляр).

4.2. Идентифициране на най-обещаващите варианти на действие

След подробен предварителен анализ върху основата на система от критерии (осъществимост, ефективност, ефикасност и др.) избираме следните три обещаващи варианта на действие:

- **Вариант 0:** Без действие – базов (нулев) сценарий.
- **Вариант 1:** Приемане на Закон за преброяване на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г., който дава възможност за преброяване по интернет чрез попълване на електронен формуляр (комбинация от преброяване чрез попълване на преброителна карта от преброител и преброяване по интернет чрез попълване на електронен формуляр).
- **Вариант 2:** Приемане на Закон за преброяване на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г., който не дава възможност за преброяване по интернет чрез попълване на електронен формуляр (100% преброяване чрез попълване на преброителна карта от преброител).

4.3. Характеризиране на избраните варианти на действие

При **Вариант 0** (без действие) за национални и европейски цели се използват наличните данни от предходното преброяване (2011 г.), ИС „Демография“, изследвания на НСИ и административните регистри.

Вариант 1 е класика в жанра – изчерпателно преброяване, което включва:

- възможност за преброяване по интернет чрез попълване на електронен формуляр през първите 10 – 12 дни; и
- преброяване чрез попълване на преброителна карта от преброител през следващите 10 – 15 дни.

Във **Вариант 2** е предвидено изчерпателно преброяване чрез попълване на преброителна карта от преброител.

5. КОЛИЧЕСТВЕНА И КАЧЕСТВЕНА ИЗМЕРЕНИЕ НА ВСИЧКИ ЗНАЧИТЕЛНИ ИКОНОМИЧЕСКИ И/ИЛИ СОЦИАЛНИ, И/ИЛИ ЕКОЛОГИЧНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ НАЙ-МАЛКО ЗА СЛЕДВАЩИТЕ ТРИ ГОДИНИ, ВОДЕЩИ ДО РАЗХОДИ И ПОЛЗИ, ВКЛЮЧИТЕЛНО ДИРЕКТНИ, ЗА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ, ЗА ОТДЕЛНИ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛНИ СЕКТОРИ И/ИЛИ ГРУПИ ПРЕДПРИЯТИЯ - ЗА ЕДНА ГОДИНА, В ЛЕВОВЕ И/ИЛИ В ДРУГИ МЕРНИ ЕДИНИЦИ, ПОЗВОЛЯВАЩИ СЪПОСТАВЯНЕ ЗА ВСЕКИ ВАРИАНТ ПО Т. 4

Базовият (нулев) сценарий няма да струва нищо на фиска, но ще донесе сериозни загуби на обществото от неправилно разполагане на ресурсите в частния и публичния сектор на икономиката, неефективна макроикономическа, социална и демографска политика и др. Вариант 0 служи за репер (изходна точка) в анализа на останалите алтернативни варианти на действие.

Варианти 1 и 2 ще генерират разходи (отрицателни въздействия върху благосъстоянието на обществото като цяло) и ползи (положителни въздействия върху благосъстоянието на обществото като цяло). Съществени разпределителни ефекти не се очакват.

За *анюализиране*¹ на регулаторните разходи и ползи правим следните допускания:

- времеви хоризонт: **13 години** (2019 – 2031 г.);
- цени: **постоянни**;
- годишна социална норма на дисконт: **4%** (препоръчана от Европейската комисия).²

Получените резултати могат да бъдат систематизирани така:

- **Вариант 1:**
 - анюализирана стойност на регулаторните разходи: **4 164,10 хил. лв.** (Ред 14 в Приложение 3);
 - анюализирана стойност на регулаторните ползи: **5 253,22 хил. лв.** (Ред 7 в Приложение 4).
- **Вариант 2:**
 - анюализирана стойност на регулаторните разходи: **5 135,95 хил. лв.** (Ред 14 в Приложение 5);
 - анюализирана стойност на регулаторните ползи: **5 253,22 хил. лв.** (Ред 7 в Приложение 6).

¹ Виж Капе 1.

² European Commission, *Better Regulation "Toolbox"*, 2017, p. 503.

Каре 1. Аноализирани стойности

Аноализираните стойности са фиксирани (постоянни) парични суми във всяка година t , чиито сбор в настояща стойност е равен на настоящата стойност на оригиналния паричен поток, който се аноализира. За целите на аноализацията се използва т. нар. *капиталовъзстановителен фактор*:

$$CRF = \frac{R * (1 + R)^{n-1}}{(1 + R)^n - 1}$$

където:

CRF е капиталовъзстановителният фактор;

R – годишната социална норма на дисконт;

n – броят години полезен живот на проекта.

Аноализираната стойност на регулаторните разходи се изчислява така:

$$AVC = PVC * CRF$$

където:

AVC е аноализираната стойност на регулаторните разходи;

PVC – сборът от настоящите стойности на регулаторните разходи;

CRF – капиталовъзстановителният фактор.

Аналогично, аноализираната стойност на регулаторните ползи има следния вид:

$$AVB = PVB * CRF$$

където:

AVB е аноализираната стойност на регулаторните ползи;

PVB – сборът от настоящите стойности на регулаторните ползи;

CRF – капиталовъзстановителният фактор.

Математически AVB може да бъде по-голяма от AVC , по-малка от AVC и равна на AVC . $AVB > AVC$ означава, че проектът за държавна намеса е *атрактивен* – неговото осъществяване ще увеличи благосъстоянието на обществото като цяло. При избор между алтернативни регулаторни опции, *най-добра* е опцията с най-голямо превишение на AVB над AVC . Когато $AVB < AVC$, проектът е *неатрактивен* и трябва да бъде отхвърлен, защото неговото (евентуално) предприемане ще намали общественото благосъстояние. Накрая, $AVB = AVC$ е граничен случай – проектът на регулаторна интервенция не променя благосъстоянието на обществото. Такива проекти се смятат за *неатрактивни* и следва да бъдат отхвърлени.

6. ПРОМЯНАТА НА АДМИНИСТРАТИВНАТА ТЕЖЕСТ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ ЗА ВСЕКИ ОТ ВАРИАНТИТЕ ПО Т. 4, ВКЛЮЧИТЕЛНО В СЛУЧАЙ НА НОВИ РЕГУЛАТОРНИ РЕЖИМИ И РЕГИСТРИ;

Не е приложимо

7. ОПИСАНИЕ НА НЕГАТИВНИТЕ (РАЗХОДИТЕ) И ПОЛОЖИТЕЛНИТЕ (ПОЛЗИТЕ) ВЪЗДЕЙСТВИЯ ЗА ВСЯКА ОТ ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ, ЗА ВСЕКИ ОТ ВАРИАНТИТЕ ПО Т. 4

7.1. Вариант 1

Законът за преброяване на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г., който дава възможност за преброяване по интернет чрез попълване на електронен формуляр ще генерира разходи (2019 – 2022 г.) и ползи (2022 – 2031 г.). Съществени разпределителни ефекти не се очакват.

7.1.1. Разходи

Разходите за прилагане и изпълнение на закона могат да бъдат групирани така:

- инвестиционни разходи;
- оперативни разходи;
- разходи на обществено време;
- други регулаторни разходи.

Инвестиционните разходи (2 640,00 хил. лв.) включват:

- разходи за придобиване на дълготрайни материални активи: 240,00 хил. лв.;
- разходи за придобиване на дълготрайни нематериални активи 2 400,00 хил. лв.

В състава на **оперативните разходи (30 701,86 хил. лв.)** влизат:

- труд: 27 177,06 хил. лв.;
- материали: 1 357,60 хил. лв.;
- външни услуги: 1 568,40 хил. лв.;
- други оперативни разходи: 598,80 хил. лв. (разходи за текущ ремонт, командировки в страната и застраховки).

За изчисляване на разходите на обществено време приемаме следното:

- население, което трябва да бъде преброено: 7 000 000 души;
- време за конвенционално преброяване на 1 лице: 15 минути;
- време за преброяване на 1 лице по интернет: 10 минути;
- дял на хората, които ще се преброят по интернет: 50%;³
- средна цена на времето в България: 7,55 лв./час (3,86 евро/час).⁴

На този фон **разходите на обществено време** за преброяване на населението възлизат на **11 009,69 хил. лв.** [$7\,000\,000 * 0,5 * (7,55 / 4) + 7\,000\,000 * 0,5 * (7,55 / 6)$].

За прилагане и изпълнение на закона Министерството на вътрешните работи ще направи разходи в размер на **1 974,00 хил. лв. (други регулаторни разходи)**.⁵

7.1.2. Ползи

³ През 2011 г. по интернет са се преброили 3 100 023 души (41,2% от общото население на страната). Според специалисти от НСИ през 2021 г. по интернет ще се преброят около 60% от хората.

⁴ Виж Доклад за национално проучване „Извършване на национално проучване за определяне цената на времето, 2015 г., Проект ЦКЗ-0105-1.1. „Подпомагане на работата на Централното координационно звено“, финансиран от Оперативна програма „Техническа помощ 2007 – 2013“, стр. 72, Таблица 13.

⁵ Виж Приложение 3.

Преброяването през 2021 г. ще осигури актуална, достоверна, изчерпателна и подробна *статистическа информация* в три основни направления:

- брой на населението и размери на жилищния фонд в Република България (общо за страната и по административно-териториални и териториални единици);
- състав на населението по пол, възраст, образование, икономическа активност и други демографски и етнокултурни признаци;
- характеристики на жилищния фонд в страната.

Обществените ползи възникват не (просто) от наличието на събраната, обработена и предоставена информация, а от нейното използване за вземане на решения за повишаване на общественото благосъстояние.

Ползвателите на резултатите от преброяването могат да бъдат обособени в четири големи категории:

- публична власт (законодателна, изпълнителна и съдебна);
- бизнес сектор (финансови и нефинансови предприятия);
- научни среди (академична общност)
- домакинства.

Статистическата информация за населението и жилищния фонд в страната се използва за:

- разполагане на оскъдните ресурси в частния и публичния сектор на икономиката;
- осъществяване на демократичния политически процес;
- провеждане на макроикономическата политика на държавата (парична и фискална);
- научни и приложни изследвания;
- статистически репер (в демографската, социалната, икономическата статистика и други области).

Информацията за населението и жилищния фонд е ключов фактор за ефективно и ефикасно **разполагане на публичните ресурси**. Ежегодно българската държава (в широк смисъл) акумулира и харчи в името на общото благо *близо 40% от брутния вътрешен продукт (БВП)* на страната. За бюджетната 2018 г. (например) общите разходи по консолидираната фискална програма възлизат на 39,3 млрд. лв. (37,2% от БВП).⁶

Актуалната демографска и социална статистика е от съществено значение за планирането и осъществяването на публичните разходи на **централно ниво**, в т.ч.:

- *текущи разходи* за здравеопазване, образование, социална закрила и социално включване, вътрешен ред и сигурност, правосъдие и др.;
- *капиталови (инвестиционни) разходи* – техническа инфраструктура и др.

Например, съгласно чл. 29, ал. 1 от Закона за лечебните заведения (Обн., ДВ, бр. 62 от 09.07.1999 г.) „потребностите на населението от достъпна извънболнична и болнична медицинска помощ се определят и планират на териториален принцип чрез Национална здравна карта, посредством която се осъществява националната здравна

⁶ Министерство на финансите, *Бюджетът накратко – 2018*, с. 13.

политика.“ Върху основата на Националната здравна карта (НЗК) Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) сключва договори с изпълнителите на медицинска помощ в съответствие с Националните рамкови договори (НРД).

В т. I, подточка 1 от Националната здравна карта на Република България⁷ (Приложения 1 – 28) са представени областните здравни карти. Таблица 1 в Раздел I на всяка от 28-те областни здравни карти систематизира релевантна *информация за населението* (общо за областта и по общини), в т.ч.:

- брой;
- мъже (%);
- жени (%);
- в градовете (%);
- в селата (%);
- под трудоспособна възраст (%);
- в трудоспособна възраст (%);
- над трудоспособна възраст (%).

На тази основа през фискалната 2018 г. ще бъдат разпределени близо 3,7 млрд. лв. разходи на НЗОК за здравноосигурителни плащания (за първична извънболнична медицинска помощ; специализирана извънболнична медицинска помощ; дентална помощ; медико-диагностична помощ; лекарствени продукти, медицински изделия и диетични храни; болнична медицинска помощ и др.).⁸

Всички основни *бюджетни взаимоотношения* между централния бюджет и общинските бюджети под формата на субсидии се определят по специален механизъм, а „информацията за населението и населените места е по данни на НСИ ...“⁹. За бюджетната 2018 г. (например) общият размер на субсидиите за общините е близо 3,3 млрд. лв., в т.ч.:

- обща субсидия за делегирани от държавата дейности: 2 780,7 млн. лв.;
- трансфери за местни дейности: 319,2 млн. лв. (284,0 млн. лв. обща изравнителна субсидия и 35,2 млн. лв. трансфер за зимно поддържане и снегопочистване на общински пътища);
- целева субсидия за капиталови разходи: 164,1 млн. лв. (41,7 млн. лв. за делегирани от държавата дейности и 122,4 млн. лв. за местни дейности).

Статистическата информация за населението и жилищния фонд обслужва и дейността на *българските общини* (текущи и капиталови разходи). През 2018 г. относителният дял на общинските разходи в БВП достига 5,2%, а делът на разходите за местни дейности е разчетен на 48,4% от общите разходи на общините.¹⁰ Следователно за *местни дейности* на общините тази година ще бъдат похарчени около 2,7 млрд. лв.

⁷ Утвърдена с Решение №361 от 29.05.2018 г. на Министерския съвет.

⁸ Закон за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2018 г. (Обн., ДВ, бр. 101 от 19.12.2017 г., в сила от 01.01.2018 г.).

⁹ Приложение №6 към чл. 52 на Закона за държавния бюджет на Република България за 2018 г. (Обн., ДВ, бр. 99 от 12.12.2017 г., в сила от 01.01.2018 г.).

¹⁰ Актуализирана средносрочна бюджетна прогноза за периода 2018 – 2020 г., Приложение към т. 4 на Решение №654 на Министерския съвет от 30.10.2017 г., с. 107.

Голяма част от **решенията в бизнес сектора** (в т.ч. инвестиционните) се вземат на основата на данни от демографската статистика. Преброяването през 2021 г. ще генерира ползи за фирмите в почти всички отрасли на националната икономика (и особено):

- търговия на дребно;
- услуги;
- транспорт;
- информационни технологии;
- жилищно строителство;
- банково дело;
- реклама и др.

Актуалната и достоверна информация за населението е ключов фактор за ефективното **функциониране на демокрацията** в страната. Съгласно т. 2.1. от *Методиката за определяне на резултатите от гласуването и разпределяне на мандатите при избори за народни представители* „броят на мандатите в многомандатните изборни райони (МИР) се определя въз основа на единна норма на представителство за цялата страна в зависимост от броя на населението във всеки МИР по данни, предоставени от Националния статистически институт на база на резултатите от последното преброяване на населението.“¹¹

Демографската статистика е от значение и за ефективността на **макроикономическата политика** на държавата (динамика на населението, възрастова структура и т.н.).

Преброяването през 2021 г. ще генерира съществени ползи в сферата на **теоретичните и практико-приложните изследвания** (академични разработки, пазарни анализи, консултантски услуги и др.).

Накрая, (но не по значение) данните за населението на страната се използват като **статистически репер** (бенчмарк, база за сравнение) при конструирането на много икономически и социални индикатори (БВП на човек от населението и др.).

Остойностяването на регулаторните ползи е сложно и скъпо начинание (време и други ресурси).

Оценката на въздействието на нормативната уредба на преброяването на населението в Англия и Уелс през 2011 г. показва, че при липсата на актуална и достоверна информация за населението *около 1%* от средствата предоставяни ежегодно от Министерството на здравеопазването на местните поделения на Националната здравна служба (НЗС) ще бъдат разпределени неправилно. Загубите за обществото се изчисляват на *около 7,5%* от стойността на неправилно разпределените ресурси.¹²

Тези две *норми* (на неправилно разпределение на ресурсите – **1%** и на обществената загуба от неправилното разпределение на ресурсите – **7,5%**) могат да

¹¹ Приложение №1 към чл. 248 от Изборния кодекс (Обн., ДВ, бр. 19 от 05.03.2014 г., в сила от 05.03.2014 г.).

¹² Office of National Statistics, Impact Assessment of 2011 Census, 24.02.2010.

бъдат използвани за приблизителна оценка (остойностяване) на избегнатите загуби от неправилно разполагане на ресурси в публичния сектор на българската икономика.¹³

На този фон *избегнатите загуби от неправилно разпределение на разходите на НЗОК за здравноосигурителни плащания* възлизат на **2 775 000 лв./годишно** (= 3,7 млрд. лв./год. * 0,01 * 0,075).¹⁴

Избегнатите загуби от неправилно определяне на основните бюджетни взаимоотношения между общинските бюджети и централния бюджет са в размер на **2 475 000 лв./годишно** (= 3,3 млрд. лв./год. * 0,01 * 0,075).¹⁵

Накрая, *избегнатите загуби от неправилно разпределение на разходите за местни дейности в общините* са **2 025 000 лв./годишно** (= 2,7 млрд. лв./год. * 0,01 * 0,075).¹⁶

Следователно, *избегнатите загуби от неправилно разполагане на ресурси в публичния сектор* на българската икономика (в разгледаните три направления) достигат **7 275 000 лв./годишно**. Това е само част от обществената полза на Вариант 1. Ако се добавят избегнатите загуби от неправилно разполагане на ресурси в бизнес сектора, неефективност на макроикономическата политика, ниско качество на научните изследвания и други ползи, които не можем да остойностим сумата ще стане доста по-голяма!

7.2. Вариант 2

Законът за преброяване на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г., който не дава възможност за преброяване по интернет чрез попълване на електронен формуляр ще генерира разходи (2019 – 2022 г.) и ползи (2022 – 2031 г.). Съществени разпределителни ефекти не се очакват.

7.2.1. Разходи

Разходите за прилагане и изпълнение на закона могат да бъдат групирани така:

- инвестиционни разходи;
- оперативни разходи;
- разходи на обществено време;
- други регулаторни разходи.

Инвестиционните разходи (240,00 хил. лв.) включват само разходи за придобиване на дълготрайни материални активи.

В състава на **оперативните разходи (41 930,32 хил. лв.)** влизат:

- труд: 38 260,96 хил. лв.;
- материали: 1 372,96 хил. лв.;

¹³ По метода на трансфера на стойност (За повече подробности виж, например: Брусарски, Р., *Оценка на въздействието*, ИК-УНСС, София, 2017, Гл. 4).

¹⁴ Ред 1 в Приложение 4 (Допускаме постоянен размер на разходите на НЗОК за здравноосигурителни плащания в рамките на времевия хоризонт на изследването).

¹⁵ Ред 2 в Приложение 4 (Допускаме постоянен размер на субсидиите от централния бюджет за общините в рамките на времевия хоризонт на изследването).

¹⁶ Ред 3 в Приложение 4 (Допускаме постоянен размер на разходите на общините за местни дейности в рамките на времевия хоризонт на изследването).

- външни услуги: 1 697,60 хил. лв.;
- други оперативни разходи: 598,80 хил. лв. (разходи за текущ ремонт, командировки в страната и застраховки).

За изчисляване на разходите на обществено време приемаме следното:

- население, което трябва да бъде преброено: 7 000 000 души;
- време за конвенционално преброяване на 1 лице: 15 минути;
- средна цена на времето в България: 7,55 лв./час (3,86 евро/час).¹⁷

На този фон **разходите на обществено време** за преброяване на населението възлизат на **13 211,80 хил. лв.** [$7\,000\,000 * (7,55 / 4)$].

За прилагане и изпълнение на закона Министерството на вътрешните работи ще направи разходи в размер на **1 974,00 хил. лв. (други регулаторни разходи)**.¹⁸

7.2.2. Ползи

Обществените ползи на Вариант 2 са същите, както на Вариант 1 (виж Параграф 7.1.2.).

8. СРАВНЕНИЕ НА ВАРИАНТИТЕ ВЪЗ ОСНОВА НА ИЗЧИСЛЕНИЯТА И ДАННИТЕ ПО Т. 5 - 7

В съответствие с чл. 28 от Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието (Обн. ДВ, бр. 91 от 18.11.2016 г.) за целите на настоящата оценка използваме *анализа „разходи – ползи“*.¹⁹ Аргументи:

- работи с обективен „аршин“ – паричната мерна единица;
- отчита всички остойностими положителни и отрицателни въздействия на регулаторната интервенция;
- може да се използва за сравняване на алтернативни регулаторни инициативи.

Резултатите от анализа „разходи – ползи“ могат да бъдат систематизирани така:

- нетна настояща стойност на Вариант 1: **11 310,55 хил. лв.** – разлика между сбора от настоящите стойности на регулаторните ползи (54 555,07 хил. лв.)²⁰ и сбора от настоящите стойности на регулаторните разходи (43 244,52 хил. лв.)²¹ в рамките на полезния живот на проекта на нормативен акт (2019 – 2031 г.).
- нетна настояща стойност на Вариант 2: **1 217,90 хил. лв.** – разлика между сбора от настоящите стойности на регулаторните ползи (54 555,07 хил. лв.)²² и сбора от настоящите стойности на регулаторните разходи (53 337,17 хил. лв.)²³ в рамките на полезния живот на проекта на нормативен акт (2019 – 2031 г.).

¹⁷ Виж Доклад за национално проучване „Извършване на национално проучване за определяне цената на времето, 2015 г., Проект ЦКЗ-0105-1.1. „Подпомагане на работата на Централното координационно звено“, финансиран от Оперативна програма „Техническа помощ 2007 – 2013“, стр. 72, Таблица 13.

¹⁸ Виж Приложение 5.

¹⁹ Виж Каре 2.

²⁰ Ред 6, колона „Общо“ в Приложение 4.

²¹ Ред 13, колона „Общо“ в Приложение 3.

²² Ред 6, колона „Общо“ в Приложение 6

²³ Ред 13, колона „Общо“ в Приложение 5.

Каре 2. Анализ „разходи – ползи“

Анализът „разходи – ползи“ е метод за анализ и оценка на публични проекти посредством сравняване на техните разходи и ползи, измерени в стойност (парични единици). Основен инструмент за анализ „разходи – ползи“ е *нетната настояща стойност*:

$$NPV = \sum_{t=0}^{n-1} \frac{B_t}{(1+R)^t} - \sum_{t=0}^{n-1} \frac{C_t}{(1+R)^t}$$

където:

NPV е нетната настояща стойност;

B_t – регулаторните ползи в година t ;

C_t – регулаторните разходи в година t ;

R – годишната социална норма на дисконт;

n – броят години полезен живот на проекта.

Математически нетната настояща стойност може да бъде *положителна величина, отрицателна величина* и *нула*. $NPV > 0$ означава, че проектът за държавна намеса е *атраکتивен* – неговото осъществяване ще увеличи благосъстоянието на обществото като цяло. При избор между алтернативни регулаторни опции, *най-атраکتивна* е опцията с най-висока (положителна) NPV . Когато $NPV < 0$, проектът е *неатраکتивен* и трябва да бъде отхвърлен, защото неговото (евентуално) предприемане ще намали общественото благосъстояние. Накрая, $NPV = 0$ е граничен случай – проектът на регулаторна интервенция не променя благосъстоянието на обществото. Такива проекти се смятат за *неатраکتивни* и следва да бъдат отхвърлени.

9. ОБОБЩЕНИЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ ПО РАЗДЕЛ V, ВКЛЮЧИТЕЛНО НА ОСНОВНИТЕ ВЪПРОСИ, ПРИЕТИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ И ОБОСНОВКА ЗА НЕПРИЕТИТЕ СТАНОВИЩА И ПРЕДЛОЖЕНИЯ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ

Обществените консултации са проведени съгласно Стандартите за провеждане на обществени консултации, публикувани на портала за обществени консултации www.strategy.bg, в сила от 2009г. и Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието, приета от МС, в сила от 18.11.2016г. Създаден е Консултационен документ, публикуван на портала за обществени консултации на 09.07.2018г. Консултационният документ е публикуван и на сайта на НСИ. Заинтересованите страни можеха да изразят мнение и на пощенска кутия: Census2021@nsi.bg, специално създадена за провеждане на обществените консултации. Основните въпроси, поставени в консултационния документ са:

➤ По отношение на референтната дата на преброяването.

Да се определи референтната дата (критичният момент) на преброяването.

Референтната дата (критичният момент) на преброяването е датата, към която се отнасят данните за лицата, жилищата и сградите, събрани по време на преброяването.

Вариант 1: дата през януари или февруари (преди изборите за народни представители). Недостатъци: неблагоприятни метеорологични условия, по-кратка светла част на деня, натрупване на почивни дни и мобилност на населението.

Вариант 2: дата през май (след изборите за народни представители). Недостатъци: натрупване на почивни дни и мобилност на населението.

Вариант 3: дата през ноември (след изборите за президент и вицепрезидент на Република България). Недостатъци: неблагоприятни метеорологични условия, по-кратка светла част на деня,

Периодът за подготовка и провеждане на преброяването трябва да бъде съобразен с подготовката и провеждането на изборите за народни представители и президент и вицепрезидент през 2021 г. с оглед на ангажиментите на общинските администрации в изборния и преброителния процес.

➤ **По отношение на информация, която ще се събира по време на преброяването.**

Да се определят допълнителни признаци на единиците, за които да се събира информация по време на преброяването:

- По отношение на лицата - етнокултурни характеристики, степен на намалена работоспособност/вид и степен на увреждане и други;
- По отношение на жилищата/сградите - енергийна ефективност, наличие на предмети за дълготрайна употреба и други.

Да се определят общественозначими теми, които да бъдат изследвани чрез представителни (извадкови изследвания) успоредно с преброяването - миграция и миграционно поведение, раждаемост и репродуктивно поведение или други.

➤ **По отношение на методите за събиране на данни.**

Да се използват ли различни методи на събиране на данни като: персонално интервю с хартиен въпросник и преброител, самоанкетирание с помощта на уеб-базирано приложение в интернет (електронно преброяване), персонално интервю с помощта на преносимо устройство (таблет или друго „смайт“ устройство) и преброител?

➤ **По отношение на източниците на информация**

Да се определи източникът или комбинацията от източници на данни, които ще бъдат използвани за осигуряване на необходимата информация. Съгласно Регламент (ЕО) № 763/2008 държавите членки могат сами да определят източника или комбинация от източници от следните:

- конвенционално преброяване (с преброителна карта);
- преброяване, базирано на регистри;
- комбинация от конвенционално преброяване и извадкови изследвания;
- комбинация от преброяване, базирано на регистри, и извадкови изследвания;
- комбинация от преброяване, базирано на регистри, и конвенционално преброяване;
- комбинация от преброяване, базирано на регистри, извадкови изследвания и конвенционално преброяване;
- подходящи изследвания с ротационни извадки (текущо преброяване).

Да се обсъдят възможностите за осигуряване на достъп и използване на данни от частни държатели на данни - информацията ще се използва като подпомагаща различните етапи на преброяването, а не като основен източник.

➤ **По отношение на органите на преброяването**

Има ли нужда от допълване на предвидените в концепцията органи на преброяването?

- Национален статистически институт;
- Териториални статистически бюра;
- Централна комисия по преброяването;
- Областни преброителни комисии;
- Общински преброителни комисии;
- Преброители;
- Контрольори;
- Придружители.

Какъв да бъде съставът и редът за назначаване на органите на преброяването, както и техните функции?

Необходимо ли е във функциите на Централната преброителна комисия да се предвиди възможност с решение на комисията да се регламентира създаването на временни преброителни пунктове, при необходимост.

➤ **По отношение на реда и начина на провеждане на преброяването**

Определяне на техническите аспекти на работата на терен - достъп до обектите на наблюдение, времеви пояс на наблюдение, легитимация на преброителите и контрольорите и други.

- Как да се осигури съдействие за достъп на преброителите до обектите на наблюдение?
- В какъв времеви пояс в рамките на деня преброителите да могат да посещават обектите на наблюдение?
- Как преброителите следва да се легитимират при посещение?

➤ **По отношение на поверителността на данните и опазване на тайната**

Въпроси, свързани с поверителността на данните, получавани от респондентите, административни и други източници, както и поверителността на изходните данни от преброяването.

При избор на електронно преброяване като метод за събиране на данни какви персонални идентификатори или лични данни трябва да бъдат използвани при регистрация?

➤ **По отношение на достъпа до изходните данни от преброяването**

Въпроси, свързани с навременността и достъпа до изходните данни (резултати) от преброяването.

➤ **По отношение на финансирането на всички етапи от преброяването**

Установяване на необходимите средства за подготовката, организацията, провеждането, обработката и публикуването на резултатите от преброяването.

➤ **По отношение на административно-наказателните разпоредби**

Определяне на процедурите по установяване на нарушения, налагане и размер на глоби, включително определяне на органите, изпълняващи административно-наказателните разпоредби.

➤ Други

Въвеждане на временен мораториум върху административно-териториалните изменения и измененията в Класификатора на локализационните единици за определен период от време до референтната дата (критичния момент) на преброяването.

Преброяването на населението се извършва по предварително изготвени списъци с адреси базирани на Единния класификатор на административно-териториалните и териториални единици (ЕКАТТЕ) и Класификатора на локализационните единици. Всички административни промени след изготвянето на преброителните списъци с адреси ще затруднят коректното обвързване на събраната информация и забавят обобщаването и публикуването на резултатите.

През портала за обществени консултации са постъпили становища и предложения от **трима** участници в обществената консултация. На създадената от НСИ пощенска кутия са постъпили предложения и становища от **осем** участници. Всички предложения са обобщени в **Приложение №10: Справка за отразяване на постъпилите предложения от обществените консултации.**

10. ПРЕПОРЪЧИТЕЛЕН ВАРИАНТ И ОБОСНОВКА КЪМ НЕГО ВЪЗ ОСНОВА НА СРАВНЕНИЕТО НА ВАРИАНТИТЕ

Въз основа на предходния анализ консултантският екип препоръчва **Вариант 1 – Проект на Закон за преброяване на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г., който дава възможност за преброяване по интернет чрез попълване на електронен формуляр.** Мотиви:

- нетната настояща стойност на Вариант 1 (11 310,55 хил. лв.) е *по-висока* от нетната настояща стойност на Вариант 2 (1 217,90 хил. лв.), съответно –
- превишението на ануализираната стойност на регулаторните ползи над ануализираната стойност на регулаторните разходи на Вариант 1 (1 089,12 хил. лв.) е *по-голямо* от превишението на ануализираната стойност на регулаторните ползи над ануализираната стойност на регулаторните разходи на Вариант 2 (117,27 хил. лв.).

11. ПРЕПОРЪЧИТЕЛЕН СРОК ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

Съгласно Закона за нормативни актове, чл. 22, ал. 2, Последващата оценка на въздействието се извършва в срок 5 години след влизането в сила на новия Закон за преброяване на населението и жилищния фонд 2021г.

12. ВСЯКА ЦЯЛОСТНА ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ИЗСЛЕДВА ВАРИАНТИТЕ ЗА ПОТЕНЦИАЛНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ МСП

Не е приложимо.

13. Източници

Брусарски, Р., *Оценка на въздействието*, ИК-УНСС, София, 2017.

Актуализирана средносрочна бюджетна прогноза за периода 2018 – 2020 г., Приложение към т. 4 на Решение №654 на Министерския съвет от 30.10.2017 г.

Доклад за национално проучване „Извършване на национално проучване за определяне цената на времето, 2015 г., Проект ЦКЗ-0105-1.1. „Подпомагане на работата на Централното координационно звено“, финансиран от Оперативна програма „Техническа помощ 2007 – 2013“. Закон за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2018 г. (Обн., ДВ, бр. 101 от 19.12.2017 г., в сила от 01.01.2018 г.).

Закон за държавния бюджет на Република България за 2018 г. (Обн., ДВ, бр. 99 от 12.12.2017 г., в сила от 01.01.2018 г.).

Министерство на финансите, *Бюджетът накратко* – 2018.

Изборен кодекс (Обн., ДВ, бр. 19 от 05.03.2014 г., в сила от 05.03.2014 г.).

Решение №361 от 29.05.2018 г. на Министерския съвет.

European Commission, Better Regulation “Toolbox”, 2017.

Office of National Statistics, Impact Assessment of 2011 Census, 24.02.2010.

14. ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение 1. Резюме на цялостната предварителна оценка на въздействието, Приложение №2 към чл. 22, ал. 1 от Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието.

Приложение 2. Определяне на заинтересованите страни или групи

Приложение 2.1 Разпределение и комуникационен план

Приложение 2.2 График за провеждане на консултациите със заинтересованите страни

Приложение 3. Анюализирана стойност на регулаторните разходи на проекта на Закон за преброяване на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г., който дава възможност за преброяване по интернет чрез попълване на електронен формуляр.

Приложение 4. Анюализирана стойност на регулаторните ползи на проекта на Закон за преброяване на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г., който дава възможност за преброяване по интернет чрез попълване на електронен формуляр.

Приложение 5. Анюализирана стойност на регулаторните разходи на проекта на Закон за преброяване на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г., който не дава възможност за преброяване по интернет чрез попълване на електронен формуляр.

Приложение 6. Анюализирана стойност на регулаторните ползи на проекта на Закон за преброяване на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г.,

който не дава възможност за преброяване по интернет чрез попълване на електронен формуляр.

Приложение 7. Консултационен документ за концепция на законопроект за преброяване на населението и жилищния фонд 2021 година.

Приложение 8. Графично изобразяване на резултатите от проведено онлайн анкетно проучване за преброители и контрольори участвали в Преброяване 2011 година, с 408 участника.

Приложение 8.1 Образец на онлайн анкета за преброители и контрольори участвали в Преброяване 2011 година

Приложение 8.2 Попълнени онлайн анкети от проучване за преброители и контрольори участвали в Преброяване 2011 година, с 408 участника.

Приложение 8.3 Проведена среща за обсъждане на концепцията на проект на бъдещия закон за Преброяване 2021

Приложение 9 Обобщение от проведени срещи, подредени по заинтересовани групи

Приложение 9.1 Присъствен списък от проведена регионална среща №1 на 13.07.2018г., гр. Пловдив

Приложение 9.2 Записки от проведена среща на 13.07.2018г., гр. Пловдив

Приложение 9.3 Присъствен списък от проведена регионална среща №2 на 23.07.2018г., гр. Велико Търново

Приложение 9.4 Записки от проведена среща на 23.07.2018г., гр. Велико Търново

Приложение 9.5 Присъствен списък от проведена среща на 26.07.2018г., в гр. София

Приложение 9.6 Присъствен списък от проведена среща на 26.07.2018г., в гр. София

Приложение 9.7 Присъствен списък от проведена регионална среща №3 на 27.07.2018г., в гр. София

Приложение 9.8 Становища на участниците от проведена регионална среща №3 на 27.07.2018г., в гр. София

Приложение 10 Справка за отразяване на постъпилите предложения от обществените консултации